

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004

2009

Εγγραφο συνόδου

ΤΕΛΙΚΟ
A6-0032/2005

8.2.2005

ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με την έκθεση δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας
Επενδύσεων για το έτος 2003
(2004/2187(INI))

Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής

Εισηγητής: Alain Lipietz

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	8
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.....	12

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την έκθεση δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για το έτος 2003
(2004/2187(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 266 και 267 της Συνθήκης ΕΚ, σχετικά με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕ), και το προσαρτημένο στη Συνθήκη πρωτόκολλο περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων,
- έχοντας υπόψη την απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της 15ης Μαΐου 1996 για τη διεξαγωγή ετήσιας συζήτησης σχετικά με τις δανειοδοτικές προτεραιότητες, την ετήσια έκθεση και τους μελλοντικούς προσανατολισμούς της ΕΤΕ, στο πλαίσιο της αρμόδιας επιτροπής,
- έχοντας υπόψη την έκθεση δραστηριοτήτων του ομίλου ΕΤΕ για το 2003, το σχέδιο δραστηριοτήτων 2004-2006, την ετήσια έκθεση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων για το 2003, τις ετήσιες εκθέσεις της Ελεγκτικής Επιτροπής της ΕΤΕ για το οικονομικό έτος 2003 και τις απαντήσεις της διευθύνουσας επιτροπής, καθώς και την ακρόαση του Προέδρου της ΕΤΕ από την αρμόδια επιτροπή στις 23 Νοεμβρίου 2004,
- έχοντας υπόψη τη δήλωση της 2ας Ιουνίου 2004 σχετικά με τη διαχείριση στην ΕΤΕ,
- έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην ετήσια έκθεσή του για το 2003,
- έχοντας υπόψη τη συμφωνία συνεργασίας Ευρωπαϊκής Επιτροπής-ΕΤΕ, που συνήφθη τον Ιανουάριο του 2000,
- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα της προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβόνας της 23ης και 24ης Μαρτίου 2000, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Γκέτεμποργκ της 15ης και 16ης Ιουνίου 2001 και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών της 12ης και 13ης Δεκεμβρίου 2003,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 22ας Απριλίου 2004 σχετικά με την έκθεση δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για το έτος 2002¹,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 112, παράγραφος 2, και το άρθρο 45 του Κανονισμού του,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής (Α6-0032/2005),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΤΕ είναι μια δημόσια τράπεζα, που συστάθηκε από τη

¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν αυτή την ημερομηνία, P5_TA(2004)0371.

Συνθήκη ΕΚ με σκοπό να αποτελέσει το κύριο χρηματοδοτικό όργανο για την επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω των επενδύσεών της και των επενδύσεων που διευκολύνει· ότι η συμβολή της ΕΤΕ σε αυτούς τους στόχους επιβεβαιώθηκε από τα Συμβούλια της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ· ότι τα Συμβούλια αυτά χάραξαν τις ευρείες γραμμές αυτών των στόχων, ήτοι μια οικονομία της οποίας η ανταγωνιστικότητα βασίζεται στη γνώση και στην κοινωνική συνοχή, και που συμμορφώνεται με τους τοπικούς και διεθνείς περιβαλλοντικούς περιορισμούς,

- Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατά τα Συμβούλια αυτά, η Ένωση έθεσε ως στόχο της να γίνει η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, στην οποία η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη οδηγεί σε περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας, σταθερότερη κοινωνική συνοχή και συμμόρφωση προς τους περιβαλλοντικούς περιορισμούς· ότι ο στόχος αυτός συνεπάγεται σημαντικές επενδύσεις· ότι αναγνωρίζεται η σημασία του ρόλου της ΕΤΕ, ιδίως για την εφαρμογή της "Πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη"· ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει υπογραμμίσει επίσης την όλως ιδιαίτερη σημασία που έχει η χρηματοδότηση με ίδιους πόρους του κεφαλαίου κινδύνου, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ΜΜΕ και του ανθρώπινου κεφαλαίου,
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι υφίστανται ουσιαστικές διαφορές όσον αφορά τη ζήτηση και τη χορήγηση πιστώσεων προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στα διάφορα κράτη μέλη,
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα δάνεια που χορηγήθηκαν το 2003 ανέρχονταν σε 46,6 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 37,3 δισ. ευρώ (80%) για τις χώρες της Ένωσης, 5,7 δισ. ευρώ για τις προσχωρήσασες και τις υπό ένταξη χώρες, 3,6 δισ. ευρώ για τις χώρες εταίρους, και συγκεκριμένα 2,1 δισ. ευρώ για τις χώρες της ευρωμεσογειακής εταιρικής σχέσης και 0,5 δισ. ευρώ για τις χώρες ΑΚΕ και τις ΥΧΕ, και ότι το 40% αυτών των δανείων διοχετεύθηκε μέσω ενδιάμεσων τραπεζών,
- Ε. εκτιμώντας ότι η σημασία της ΕΤΕ στη θεσμική αρχιτεκτονική της Ένωσης και ο όγκος των πιστώσεων που διαχειρίζεται και διευκολύνει, ορισμένα από τα οποία προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, δικαιολογούν τον διάλογο που διατηρεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, καθώς και την αξιολόγηση από το Ελεγκτικό Συνέδριο και (όσον αφορά τους πόρους της Ένωσης) από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF),
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΤΕ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και έχει πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα στην κινητοποίηση άλλων πηγών χρηματοδότησης, ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα και τον επιμερισμό των κινδύνων, ιδίως μέσω μηχανισμών κεφαλαίου επιχειρηματικού κινδύνου και της χορήγησης εγγυήσεων,
- 1. συγχαίρει την ΕΤΕ για την έκθεση δραστηριοτήτων της για το έτος 2003, καθώς και για τη γενική βελτίωση της διαφάνειας της ενημέρωσης που διαθέτει στο κοινό, και εκφράζει την ικανοποίησή του για την ποιότητα των σχέσεων που έχουν αναπτυχθεί με την ΕΤΕ,

Στόχοι

- 2. καλεί την ΕΤΕ να συνεχίσει ενεργά να στηρίζει την υλοποίηση της στρατηγικής που ορίστηκε από τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ, ιδίως μέσω της πρωτοβουλίας της «2010 για την καινοτομία», και να υποστηρίξει επίσης την

πρωτοβουλία για την ανάπτυξη, μέσω της χρηματοδότησης προγραμμάτων υποδομής και σχεδίων έρευνας και ανάπτυξης και της διευκόλυνσης της προσέλκυσης δημόσιων και ιδιωτικών πόρων· συνιστά στην ΕΤΕ να συνεργασθεί στενότερα με την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για τον καθορισμό κανόνων προληπτικής εποπτείας που θα επιτρέψουν την ανάπτυξη των σχετικών δανείων, χωρίς να διακυβευθεί η δυνατότητα υποστήριξης του δημόσιου χρέους των κρατών μελών,

3. ενθαρρύνει την ΕΤΕ να δώσει προτεραιότητα στη χρηματοδότηση των διευρωπαϊκών δικτύων· υποστηρίζει την ΕΤΕ στην απόφασή της να επενδύσει περισσότερο στον τομέα των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας και να καταστήσει την πρόληψη των εκπομπών αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου ουσιώδες στοιχείο στην επιλογή των σχεδίων που υποστηρίζει,
4. συγχαίρει την ΕΤΕ για την ανάπτυξη των δανείων προς τις μικρές επιχειρήσεις· καλεί την ΕΤΕ να δώσει προσοχή επίσης στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας και των «τοπικών υπηρεσιών», οι οποίες, δεδομένης της δημογραφικής εξέλιξης, έχουν μεγάλη σημασία για τη διασφάλιση ενός βέλτιστου ποσοστού συμμετοχής στον ενεργό βίο και ενός βέλτιστου επιπέδου κοινωνικής συνοχής·
5. καλεί την ΕΤΕ να βελτιώσει τη χορήγηση δανείων προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στις χώρες εκείνες που υστερούν όσον αφορά τα δάνεια της ΕΤΕ, έτσι ώστε να μειωθούν οι σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών·
6. επισύρει την προσοχή στο διεθνές Έτος των Ηνωμένων Εθνών για τις μικρο-πιστώσεις και ενθαρρύνει την ΕΤΕ να το συμπεριλάβει στον προγραμματισμό της για το 2005·
7. ενθαρρύνει την ΕΤΕ να εγκρίνει ένα σύνολο επακριβών κανόνων που να καθορίζουν τα ποσοτικά κριτήρια αξιολόγησης των έργων που της υποβάλλονται, καθώς και τη συστηματική εξέταση των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται, έτσι ώστε να εκτιμάται η πραγματική συνεισφορά που πραγματοποιείται στη στρατηγική της Λισσαβόνας·
8. αναγνωρίζει τον οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο που έχουν οι δραστηριότητες της ΕΤΕ σε σχέση με την ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και την απασχόληση· καλεί ωστόσο την ΕΤΕ να αυξήσει τον αντίκτυπό της βελτιώνοντας τις διοικητικές δομές για την πρόσβαση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε κεφάλαιο επιχειρηματικού κινδύνου και ενθαρρύνοντας την πρόσβαση τοπικών και περιφερειακών χρηματοδοτικών εταίρων στις δραστηριότητές της·

Κριτήρια και αξιολόγηση

9. συγχαίρει την ΕΤΕ για την πρόοδο που έχει επιτελέσει τα τελευταία χρόνια στον επιλεκτικό καθορισμό των σχεδίων που υποστηρίζει, στο πλαίσιο των στόχων της Ένωσης· την καλεί να προσδιορίσει τα κριτήριά της και να προβεί σε συστηματική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων σε σύγκριση με τους στόχους·
10. ζητεί επείγοντως να μειωθούν οι υψηλές διοικητικές επιβαρύνσεις που επιβάλλονται στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, έτσι ώστε να μπορούν να επωφεληθούν περισσότερο από τα κεφάλαια του ΕΤΑΕ· ζητεί να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πρωτοβουλία Καινοτομία 2010 και να μειωθεί το κατώτατο όριο για έργα σε σχέση με αυτό το θέμα·

11. αναγνωρίζει την επιθυμία της ΕΤΕ να συνεισφέρει στη διαδικασία της Λισσαβόνας· υπογραμμίζει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει το ΕΤΑΕ μέσω της "πρωτοβουλίας Καινοτομία 2000" και καλεί την ΕΤΕ να εδραιώσει τον ρόλο της ως χρηματοδοτικής κινητήριας δύναμης του εκσυγχρονισμού της Ένωσης, ιδίως με υποστήριξη της επιστημονικής έρευνας και, ειδικότερα, υποστήριξη των κλάδων υψηλής τεχνολογίας·
12. καλεί την ΕΤΕ, όποτε παρεμβαίνει εκτός της Ένωσης, να προσδιορίσει τα κριτήρια των εκτός ΕΕ παρεμβάσεων της πέρα από την πολύ γενική εντολή της Επιτροπής, λαμβάνοντας ως βάση τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη συνεργασία και τις συστάσεις της Διεθνούς Τράπεζας και άλλων αναπτυξιακών τραπεζών·
13. υποστηρίζει τις προσπάθειες της ΕΤΕ να βελτιστοποιήσει τη συνεργασία της με την Επιτροπή μέσω μιας Κοινής Ομάδας Εργασίας· συνιστά την επισημοποίηση αυτής της συνεργασίας και την επέκτασή της και στο ίδιο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο·
14. καλεί την ΕΤΕ να διενεργήσει πιο εμπεριστατωμένη έρευνα σχετικά με την πραγματική συμβολή των επενδύσεων της Ένωσης και της ΕΤΕ στην περιφερειακή ανάπτυξη και να αναπτύξει κατάλληλους δείκτες, όπως συνιστά και το δικό της τμήμα αξιολόγησης των χρηματοδοτήσεων
15. συνιστά στην ΕΤΕ να συνεχίσει να προσδιορίζει καλύτερα τα κριτήρια τελικής χορήγησης των συνολικών της δανείων και την καλεί να αναπτύξει μια διαφανή διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης της χρήσης των δανείων αυτών από τις ενδιάμεσες τράπεζες, η οποία θα επιτρέπει ιδίως να εξακριβώνεται ότι η ποιότητα των δανείων της ΕΤΕ ωφελεί πραγματικά τους τελικούς παραλήπτες· είναι της γνώμης ότι η ΕΤΕ πρέπει να αναλάβει ενεργό ρόλο στην παρακολούθηση και, όπου είναι αναγκαίο, τη βελτίωση της προώθησης και χορήγησης των συνολικών δανείων·
16. καλεί το Ελεγκτικό Συνέδριο να εξασφαλίσει ότι οι όροι που τίθενται στα δάνεια που χορηγεί η ΕΤΕ και οι επιδοτήσεις τις οποίες λαμβάνει εντολή να διαθέσει σε διάφορα έργα, δεν οδηγούν σε μια κατάσταση όπου ορισμένοι αποδέκτες επωφελούνται έμμεσα από αδικαιολόγητες επιδοτήσεις τη στιγμή που θα μπορούσαν να εξεύρουν χρηματοδότηση από την αγορά· παροτρύνει την ΕΤΕ να επιτρέψει την πλήρη πρόσβαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για το θέμα αυτό, συμπεριλαμβανομένων όπου αρμόζει εμπορικών πληροφοριών εμπιστευτικού ή ευαίσθητου εμπορικού χαρακτήρα·

Διαφάνεια και ευθύνη

17. συγχαίρει την ΕΤΕ για την πρόοδο που έχει επιτελέσει στον διάλογο με τους πολίτες και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) καθώς και για τη δημοσίευση των εκθέσεων της για το περιβάλλον και για την κοινωνική αξιολόγηση των σχεδίων της στις αναπτυσσόμενες χώρες,
18. συνιστά την επεξεργασία ειδικής εκστρατείας πληροφόρησης σχετικά με τις δραστηριότητες της ΕΤΕ η οποία να απευθύνεται στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στα νέα κράτη μέλη·

19. επικροτεί θερμά τις προτάσεις για τη διαφάνεια που υιοθετήθηκαν από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΤΕ στις 15 Ιουνίου 2004· είναι διατεθειμένο να συμμετάσχει ενεργά στη διαδικασία διαβούλευσης, που προβλέπεται σε αυτήν την έκθεση, σε σχέση με την εφαρμογή της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την πρόσβαση στην πληροφορία, τη συμμετοχή του κοινού στην διαδικασία για την λήψη των αποφάσεων και την πρόσβαση στην δικαιοσύνη επί θεμάτων περιβάλλοντος (Σύμβαση του Aarhus)· υπογραμμίζει τη σημασία της συνεκτίμησης των αιτημάτων που θα διατυπωθούν στο πλαίσιο αυτής της διαβούλευσης από τα όργανα και τις ΜΚΟ·
20. φρονεί ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στη βελτίωση του λογιστικού ελέγχου της ΕΤΕ, σύμφωνα με τις συστάσεις της ετήσιας έκθεσης της επιτροπής ελέγχου και τις συστάσεις της μονάδας αξιολόγησης των χρηματοδοτήσεων, και είναι της γνώμης ότι θα πρέπει να συμμετάσχει σ' αυτή τη βελτίωση και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο·
21. ανησυχεί για τις επαναλαμβανόμενες κατηγορίες που εμφανίζονται στον Τύπο για πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων στο επίπεδο της διοίκησής της ΕΤΕ· καλεί την ΕΤΕ να συντάξει έναν χάρτη δεοντολογίας, ο οποίος θα διευκρινίζει τις σχετικές υποχρεώσεις των μελών της διοίκησής της·
22. ζητεί από την ΕΤΕ να συνεχίσει να υποβάλλει κάθε χρόνο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο κοινό γραπτή σύνοψη των μέτρων που ελήφθησαν για να βελτιωθεί ο τρόπος λειτουργίας της, σύμφωνα με το προαναφερθέν ψήφισμα της 22ας Απριλίου 2004 δεόντως εγκεκριμένου από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο· αναγνωρίζει ότι, στο μεταξύ, υπάρχει ανάγκη να συνεχιστεί η διερεύνηση των μέσων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να βελτιωθεί ο εποπτικός έλεγχος της ΕΤΕ, όσον αφορά τόσο την χρησιμοποίηση των κεφαλαίων της όσο και τα κεφάλαια που της διατίθενται από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
-
- ◦
23. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή και στην ΕΤΕ.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Παρόλο που η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ) είναι συνομήλικη με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, η ιστορία των σχέσεών της με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι πολύ μικρή: το Κοινοβούλιο υιοθέτησε την πρώτη έκθεση πρωτοβουλίας του για την ΕΤΕ μόλις πριν από 5 χρόνια (αναθέτοντάς τη μάλιστα στον ίδιο εισηγητή που την εκπονεί και σήμερα). Έχει διανυθεί, όμως, πολύς δρόμος. Εκείνη την εποχή, τα διοικητικά στελέχη της ΕΤΕ μπορούσαν να διακηρύξουν ότι ήταν υπόλογα μόνο στις αγορές («accountable only to the markets»), πράγμα με το οποίο δεν συμφωνούσαν ούτε οι τελευταίες (που δεν αναγνώριζαν τους κανόνες διαχείρισης μιας χρηματοδοτικής τράπεζας) ούτε οι δημόσιες αρχές ούτε οι πολίτες, που προσπαθούσαν να ελέγξουν τις επενδυτικές της επιλογές.

Σήμερα η κατάσταση έχει διευκρινιστεί. Η ΕΤΕ αναγνωρίζει ότι είναι «policy oriented»· ανήκει στη μεγάλη οικογένεια των Διεθνών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (ΔΧΙ) που έχουν συσταθεί από μια ομάδα κρατών, τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με μια συνθήκη, για να χρηματοδοτεί ή να διευκολύνει τη χρηματοδότηση των στόχων αυτής της συνθήκης. Το καθεστώς αυτό το υπενθύμισαν τα σημαντικά Ευρωπαϊκά Συμβούλια που καθόρισαν τους στόχους της Ένωσης, δηλαδή τα Συμβούλια της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ, όπως και το Συμβούλιο της Ρώμης, το οποίο υπογράμμισε τη θέση της ΕΤΕ στην πρωτοβουλία του για την ανάπτυξη. Χωρίς αμφιβολία, αυτή η διευκρίνιση χρωστά πολλά στον διάλογο που αναπτύχθηκε τα τελευταία πέντε χρόνια ανάμεσα στο Κοινοβούλιο και στους διοικητές της ΕΤΕ (οι οποίοι επιδόθηκαν στον διάλογο αυτό με καλή προαίρεση, για την οποία πρέπει να τους συγχαρούμε). Πιθανόν η διεύρυνση να συνέβαλε επίσης στην επανεπικέντρωση της ΕΤΕ σε αυτό το αρχικό της καθήκον.

Η ΕΤΕ, η δραστηριότητα της οποίας είναι σχεδόν τριπλάσια της δραστηριότητας της Διεθνούς Τράπεζας, αφιέρωσε το 2003 το 92% των δανείων της στην Ευρώπη των 25, ενώ το υπόλοιπο διοχετεύθηκε κατά βάση στις χώρες που συνδέονται με την Ένωση μέσω ειδικών προγραμμάτων συνεργασίας (και, στην περίπτωση αυτή, βασικά κατόπιν εντολής του Συμβουλίου). Είναι, λοιπόν, φυσικό, που η ΕΤΕ αναπτύσσει διάλογο με τους ευρωβουλευτές και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για να καθορίσει καλύτερα τι περιμένει η Ένωση από αυτήν.

Α. Στόχοι

Τα Συμβούλια της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ προσδιόρισαν τις γενικές γραμμές αυτών των στόχων: μια οικονομία της οποίας η ανταγωνιστικότητα βασίζεται στη γνώση, με σεβασμό των τοπικών και παγκόσμιων περιβαλλοντικών περιορισμών. Κατόπιν σχετικής εκκλήσεως του Κοινοβουλίου, η ΕΤΕ εξέλιξε τα προγράμματά της και τα δάνειά της έγιναν πιο επιλεκτικά. Έτσι, ενώ το 1999 το ποσοστό των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας που λάμβανε χρηματοδότηση από την ΕΤΕ ήταν χαμηλότερο από το ποσοστό της ήδη εγκατεστημένης βάσης αυτών των ενεργειών, η ΕΤΕ έχει θέσει ως στόχο της να αυξήσει το ποσοστό αυτό σε 50%! Το Κοινοβούλιο δεν μπορεί παρά να ενθαρρύνει την ΕΤΕ να συνεχίσει σ' αυτόν τον δρόμο, χρηματοδοτώντας ιδίως τα διευρωπαϊκά δίκτυα που έχουν επιλεγεί ανάλογα με την ποσότητα αερίων του θερμοκηπίου που αποφεύγεται.

Ομοίως, η ΕΤΕ, μέσω της πρωτοβουλίας της «2010 για την καινοτομία», λαμβάνει υπόψη τις υλικές και άυλες επενδύσεις που απαιτούν οι νέες τεχνολογίες. Καθώς οι επενδύσεις αυτές γίνονται συχνά από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, η ΕΤΕ (πάντα κατόπιν σχετικής εκκλήσεως του Κοινοβουλίου) αύξησε σε 30% το ποσοστό των δανείων της που προορίζεται για «μικρές» πιστώσεις και άρα διοχετεύεται μέσω των ενδιάμεσων τραπεζών που αποτελούν τους παραλήπτες των «συνολικών δανείων» της.

Η εξέλιξη αυτή δημιουργεί διάφορους τύπους προβλημάτων.

- Όσον αφορά τα ογκώδη προγράμματα (όπως η χρηματοδότηση εξοπλισμών για δημόσιες συγκοινωνίες), εμφανίζεται μια αντίφαση ανάμεσα στις προσπάθειες της ΕΤΕ να προσφέρει στις δημόσιες αρχές μακροπρόθεσμες πιστώσεις με χαμηλό κόστος και στο Σύμφωνο Σταθερότητας, το οποίο περιορίζει επί του παρόντος τη δυνατότητα αυτών των δημόσιων αρχών να προσφεύγουν σ' αυτά τα δάνεια, καθώς τα κριτήριά του δεν λαμβάνουν υπόψη τη δυνατότητα υποστήριξης των δανείων. Το τέχνασμα της ανάληψης αυτού του είδους των επενδύσεων ευρωπαϊκής κοινής ωφελείας από την ιδιωτική πρωτοβουλία, αλλά με πιστώσεις της ΕΤΕ και εγγύηση του κράτους μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα υποχρεώσεων εκτός ισολογισμού, που δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη από τη δημόσια λογιστική. Θα πρέπει να διατυπωθούν πιο ρεαλιστικοί κανόνες προληπτικής εποπτείας και ο εισηγητής καλεί την ΕΤΕ να ανοίξει αυτό το πεδίο προβληματισμού με τα άλλα ευρωπαϊκά όργανα.
- Θα ήταν λάθος να περιοριστεί η αγορά προς μια οικονομία της γνώσης μόνο στις νέες τεχνολογίες. Η σύσταση και η προαγωγή «μικρομονάδων» (συχνά ενώσεων και συνεταιρισμών του τριτογενούς τομέα) αφιερωμένων στην παροχή υπηρεσιών σε πρόσωπα είναι εξίσου σημαντική, για προφανείς δημογραφικούς και κοινωνιακούς λόγους.
- Εξάλλου, η ανάθεση της διαχείρισης των συνολικών δανείων σε ενδιάμεσες τράπεζες δημιουργεί πραγματικά προβλήματα όσον αφορά την τήρηση των στόχων. Τούτο παραπέμπει στο γενικότερο πρόβλημα που παρουσιάζεται ακολούθως.

B. Κριτήρια και αξιολόγηση

Διαβάζοντας τα πραγματικά κείμενα της ΕΤΕ, θα την τοποθετούσε κανείς στις πρώτες θέσεις της συγκριτικής αξιολόγησης των ΔΧΙ από άποψη κριτηρίων και διαφάνειας. Η νέα αυτή αριστεία της ΕΤΕ επιβάλλει ιδιαίτερη επαγρύπνηση όσον αφορά την εφαρμογή των δεδηλωμένων προθέσεων.

Κατ' αρχάς, οι στόχοι της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ είναι από μόνοι τους υπερβολικά γενικοί για να αποτελούν έναν πραγματικό «χάρτη πορείας». Η ΕΤΕ πρέπει να προσδιορίσει μια πολύ πιο επακριβή θεωρία, διατυπώνοντας ποσοτικά κριτήρια για την αξιολόγηση των σχεδίων που της υποβάλλονται και μελετώντας συστηματικά τα ληφθέντα αποτελέσματα. Οι εργασίες της Μονάδας Αξιολόγησης της ΕΤΕ είναι αξιόλογες, αλλά αυτό που θα άξιζε να απολαύει ενός «πνεύματος αξιολόγησης» είναι το σύνολο των σχεδίων. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο τη στιγμή που η αυξανόμενη κινητοποίηση της κοινής γνώμης των πληθυσμών που «γειτνιάζουν» με τα Μεγάλα Έργα μπορεί να οδηγήσει στην αμφισβήτηση

της νομιμότητας των παρεμβάσεων της ΕΤΕ, εάν αυτή δεν φανεί υποδειγματική.

Όσον αφορά τις παρεμβάσεις εκτός ΕΕ, δεν λείπουν οι χάρτες και οι κατευθυντήριες αρχές που πρέπει να εφαρμόζουν τα ΔΧΙ: εκτός από τις εκθέσεις του Κοινοβουλίου σχετικά με την πολιτική συνεργασία, η ΕΤΕ μπορεί να στηριχθεί στην εκτενή υφιστάμενη βιβλιογραφία ή ακόμη και να επικυρώσει τους υφιστάμενους Χάρτες, όπως οι «Αρχές του Ισημερινού» για τις τράπεζες επενδύσεων που αναπτύσσουν δραστηριότητα στις αναπτυσσόμενες χώρες, οι κατευθυντήριες γραμμές του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP), οι εργασίες για τη διατύπωση συστάσεων προς τη Διεθνή Τράπεζα σχετικά με τις εξορυκτικές βιομηχανίες ή τα φράγματα (ιδιαίτερα λεπτό σημείο για μια τράπεζα που επιβεβαιώνει τη δέσμευσή της υπέρ των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας: η υδραυλική ενέργεια μπορεί να προξενήσει και άλλες οικολογικές καταστροφές!).

Στο εσωτερικό της Ένωσης, η ΕΤΕ οφείλει να αποκτήσει αδιαμφισβήτητη εμπειρογνωμοσύνη στην αξιολόγηση των σχεδίων που χρηματοδοτεί, είτε ο επιδιωκόμενος στόχος είναι η περιφερειακή ανάπτυξη είτε η κοινωνική ενσωμάτωση, η βιώσιμη ανάπτυξη ή η οικονομία της γνώσης.

Βέβαια, η ΕΤΕ δεν ελέγχει το σύνολο του προσδιορισμού και της αξιολόγησης των ευρωπαϊκών δημόσιων πολιτικών που χρηματοδοτεί. Δεν μπορούμε, λοιπόν, παρά να χαρούμε για τη σύσταση της Κοινής Ομάδας Εργασίας με την Επιτροπή. Θα ήταν σκόπιμο να επισημοποιηθεί αυτή η ομάδα εργασίας και να συμμετέχει και το Κοινοβούλιο στις εργασίες της.

Όμως, όταν το 30% των πιστώσεων της ΕΤΕ έχει τη μορφή «συνολικών δανείων» που αναδιανέμονται από ενδιάμεσους, έχει καθοριστική σημασία να απαιτείται από τα δάνεια αυτά η ίδια ακρίβεια με τα άμεσα δάνεια. Καθώς η εντολή για τη χορήγηση αυτών των δανείων θα συνεχίσει να δίνεται από ενδιάμεσες τράπεζες, είναι ακόμη πιο επείγον να τυποποιηθούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και να οργανωθεί η διαφανής συζήτηση της σκοπιμότητας των επιλογών αυτών των ενδιάμεσων. Συγκεκριμένα, πρέπει να μπορεί να επαληθευτεί ότι η ποιότητα των δανείων (τα ιδιαίτερα ευνοϊκά επιτόκια και οι προθεσμίες λήξεως), λόγω της υπογραφής «AAA» της ΕΤΕ, ωφελεί πραγματικά τους τελικούς παραλήπτες και δεν πηγαίνει στην «προμήθεια» αυτών των ενδιάμεσων!

Γ. Διαφάνεια και ευθύνη (accountability)

Η πρόοδος της ΕΤΕ από άποψη διαφάνειας είναι εντυπωσιακή: σχεδόν εξαμηνιαίες συναντήσεις με τις ΜΚΟ (European Bankwatch), δημοσίευση ειδικών εκθέσεων για το περιβάλλον και τον κοινωνικό αντίκτυπο των χρηματοδοτούμενων σχεδίων στις αναπτυσσόμενες χώρες κ.ά.

Όμως, η ΕΤΕ θέλει να προχωρήσει ακόμη πιο πέρα και πρέπει να τη συγχαρούμε γι' αυτό. Στις 15 Ιουνίου 2004 το Διοικητικό Συμβούλιο δημοσίευσε «Προτάσεις για τη διαφάνεια», η εφαρμογή των οποίων θα τοποθετήσει την ΕΤΕ στην πρωτοπορία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και θα έκλεινε το στόμα των κατηγορών της. Προβλέπεται ευρεία διαβούλευση για την τελειοποίηση αυτών των προτάσεων. Εκτός από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, σ' αυτή τη διεργασία της διαβούλευσης θα ήταν σκόπιμο να συμμετάσχει και το

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ιδίως τώρα που στο σύνολο των οργάνων της Ένωσης έχει ξεκινήσει ένα ευρύ κίνημα για τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων (Σύμβαση του Aarhus).

Σε κάθε περίπτωση, το Κοινοβούλιο θα παρακολουθήσει εκ του σύνεγγυς τη συνέχεια που θα δοθεί σ' αυτή τη διαβούλευση.

Αυτή η απαίτηση διαφάνειας και χρηστής διακυβέρνησης δεν αφορά μόνο τους πολίτες, που ενδιαφέρονται για τη δράση μιας «policy oriented» τράπεζας. Αφορά και τους μετόχους, που ενδιαφέρονται για έναν οργανισμό ο οποίος παραμένει επίσης «τράπεζα επενδύσεων». Στην προκειμένη περίπτωση, αυτοί οι μέτοχοι είναι τα κράτη και, όσον αφορά τις δραστηριότητες που εκτελούνται κατ' εντολή του Συμβουλίου, η ίδια η Ένωση - δηλαδή, σε όλες τις περιπτώσεις, οι φορολογούμενοι.

Η ΕΤΕ έχει αναγνωρίσει ρητώς την αρμοδιότητα της OLAF. Μένει να ρυθμιστεί το πρόβλημα της προληπτικής εποπτείας των πιστώσεων που κινητοποιεί η ίδια. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επαναλαμβάνει εδώ και 5 χρόνια ότι η μόνη νόμιμη εποπτική αρχή, στους κόλπους του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, είναι η ίδια η ΕΚΤ (καθώς η εναλλακτική επιλογή, η Τράπεζα του Λουξεμβούργου, όση εμπειρογνωμοσύνη και αν έχει, δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των πολιτών της Ένωσης, ούτε εξάλλου της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κοινότητας).

Στο επίπεδο της διαχείρισης, αυτό που καταλογίζει στην ΕΤΕ ο διεθνής Τύπος δεν είναι ώστε η έλλειψη «σύνεσης», αλλά οι εκδηλώσεις σύγκρουσης συμφερόντων στη διοίκησή της. Καθώς τα μέλη της Διευθύνουσας Επιτροπής της δεν επιλέγονται μεταξύ των προσωπικοτήτων του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού κόσμου, τέτοια προβλήματα είναι αναπόφευκτα. Θα μπορούσαν να ελεγχθούν καλύτερα με τη διατύπωση αυστηρών κανόνων δεοντολογίας και τη διαφήμιση του σεβασμού αυτών των κανόνων.

Δεν αμφιβάλλουμε ότι η ΕΤΕ θα μπορέσει, όπως άρχισε να κάνει, να προβαίνει σε έναν ετήσιο απολογισμό των προσπαθειών που κατέβαλε για να λάβει υπόψη τις συστάσεις του Κοινοβουλίου. Ο απολογισμός αυτός ήταν χρήσιμο να προσαρτάται στην ετήσια έκθεσή της.

Έτσι, η όλο και πιο καρποφόρα συνεργασία της ΕΤΕ και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα μπορέσει να μετατραπεί από «εξαιρετική» à «υποδειγματική»!

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Τίτλος	Έκθεση δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για το έτος 2003		
Αριθ. διαδικασίας	2004/2187(INI)		
Base Κανονιστική βάση	άρθρο 112, παράγραφοι 2 και 45		
Επιτροπή αρμόδια επί της ουσίας Ημερομηνία αναγγελίας στην ολομέλεια της έγκρισης εκπόνησης	ECON 18.11.2004		
Γνωμοδοτική(ές) επιτροπή(ες) Ημερομηνία αναγγελίας στην ολομέλεια			
Αποφάσισε να μη γνωμοδοτήσει Ημερομηνία της απόφασης			
Ενισχυμένη συνεργασία Ημερομηνία αναγγελίας στην ολομέλεια			
Πρόταση/Προτάσεις ψηφίσματος που περιέχεται/οντα στην έκθεση			
Εισηγητής(ές) Ημερομηνία ορισμού	Alain Lipietz 21.9.2004		
Εισηγητής(ές) που αντικαταστάθηκε(καν)			
Εξέταση στην επιτροπή	22.10.2004	18.1.2005	2.2.2005
Ημερομηνία έγκρισης	2.2.2005		
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	υπέρ: 40 κατά: 5 αποχές:		
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Zsolt László Becsey, Pervenche Berès, Pier Luigi Bersani, Udo Bullmann, Ieke van den Burg, Elisa Ferreira, José Manuel García-Margallo y Marfil, Robert Goebbels, Gunnar Hökmark, Karsten Friedrich Hoppenstedt, Ian Hudghton, Christopher Huhne, Sophia in 't Veld, Othmar Karas, Piia-Noora Kauppi, Wolf Klinz, Christoph Konrad, Guntars Krasts, Kurt Joachim Lauk, Enrico Letta, Astrid Lulling, Gay Mitchell, Cristobal Montoro Romero, Joseph Muscat, John Purvis, Alexander Radwan, Bernhard Rapkay, Karin Riis-Jørgensen, Dariusz Rosati, Eoin Ryan, Antolín Sánchez Presedo, Manuel António dos Santos, Peter Skinner, Margarita Starkevičiūtė, Ivo Strejček, Sahra Wagenknecht		
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Alain Lipietz, Sarah Ludford, Διαμάντω Μανωλάκου, Αντώνης Σαμαράς, Gilles Savary, Theresa Villiers, Corien Wortmann-Kool, Josef Zieleniec		
Αναπληρωτές (άρθρο 178, παρ. 2) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Ambroise Guellec		
Ημερομηνία κατάθεσης – Α6	8.2.2005	A6-0032/2005	
Παρατηρήσεις	...		